

København, den 23. december
2004

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Udvalgsafdelingen
Christiansborg

Under henvisning til Miljø- og Planlægningsudvalgets skrivelse af 3. december 2004 fremsender jeg hermed i 5 eksemplarer min besvarelse af udvalgets spørgsmål nr. 145, 146 og 147 (Alm. del).

Med venlig hilsen

Søren Gade

Spørgsmål nr. 145:

”Forsvarsministeren bedes redegøre for, hvordan de planlagte nye radarmaster og deres foreslåede placeringer vil påvirke natur- og miljøforhold”.

Svar:

Forsvarets Bygningstjeneste har oplyst følgende:

Vedrørende støj

Bedriftssundhedstjenesten Århus, nu CRECEA (en fusion mellem bedriftssundhedstjenesterne for Storstrøms Amt, Fyns Amt, Horsens og Aarhus) har foretaget målinger på en radar af typen Scanter 2001. Beregningerne fra CRECEA viser, at støjbelastningen fra en radarantenne i ca. 36 meters højde og i en afstand fra masten på ca. 20 meter ligger ca. 4-5 dB under Miljøstyrelsens vejledende grænseværdi for ekstern støjbelastning af sommerhusområder om natten, som er 35 dB. Denne områdetype har den mest restriktive grænseværdi.

Der kan på nuværende tidspunkt ikke foretages støjmålinger på en radar af typen Scanter 4000, idet denne endnu ikke er færdigudviklet. Det forventes, at støjen fra radartypen Scanter 4000 ikke overstiger støjniveauet fra en radar af typen Scanter 2001.

Vedrørende sikkerhedsafstand

Sikkerhedsafstanden i forhold til stråling fra en radar er fastsat som den mindste afstand fra radarantennen, man kan befinde sig i, uden at man udsættes for skadelig påvirkning. Grænsen for skadelig påvirkning er fastsat i Arbejdstilsynets vejledning (AT-Vejledning D.6.1.1 af maj 2002), som gælder for befolkningen som helhed inklusive særligt følsomme risikogrupper. Radarantennernes opsætningshøjder er minimum 12 meter over jordniveau. Blot radarantennene anbringes som minimum i 10 meters højde over jordniveau er ”strålens intensitet” reduceret så meget, inden den når ned i jordhøjde, at grænseværdien i vejledningen overholdes. På grund af opsætningshøjden er der således ingen strålingsrisiko for mennesker og dyr, der opholder sig på jorden.

Vedrørende naturbeskyttelseslovens bestemmelser

For størstedelen af mastplaceringer gælder det, at de er beliggende indenfor områder omfattet af forbudet mod tilstandsændringer indenfor strandbeskyttelseslinien, jf. naturbeskyttelseslovens § 15. Derudover vil der endvidere kunne være tale om, at mastplaceringerne berører andre af naturbeskyttelseslovens generelle beskyttelsesbestemmelser – herunder f.eks. naturtypebeskyttelsen efter § 3, skovbyggelinien efter § 17, m.v. , idet man dog har forsøgt at undgå konflikter med disse bestemmelser.

Særligt om de internationale naturbeskyttelsesområder

Ved valget af masteplaceringer har man også forsøgt at undgå de to EU-retlige beskyttelsesområder habitat- og fuglebeskyttelsesområder, samt Ramsarområderne. Nogle enkelte af de nye placeringer forventes dog at måtte ligge indenfor de nævnte beskyttelsesområder. For disse områder gælder, at der skal gennemføres en vurdering af anlæggenes konsekvenser for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for at beskytte, hvis et projekt kan påvirke området, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Denne konsekvensvurdering sker normalt i forbindelse med den almindelige planlægning og administration, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 477 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder. Forsvarsministerens udpegning af anlægsarealer til kystradarer efter anlægsloven vil imidlertid erstatte disse planer og tilladelser, hvorfor den obligatoriske konsekvensvurdering skal gennemføres i forbindelse med selve anlægsloven.

Myndighederne må først give deres tilslutning til et projekt, når det er sikret, at det ikke skader områdets integritet. Hvis det kan godtgøres, at et projekt ikke vil påvirke arter eller naturtyper negativt, kan projektet gennemføres uden at være i strid med habitatdirektivet.

Vil et projekt påvirke negativt, kan det alene gennemføres, hvor der foreligger bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, fordi der ikke findes alternative løsninger, og kun mod nødvendige kompensationsforanstaltninger, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 4. I områder, der er udpeget for prioriterede arter eller naturtyper, kan der alene henvises til hensynet til for eksempel den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljøet. I alle tilfælde, hvor beskyttelsen fraviges, skal Europa-Kommissionen underrettes, herunder om kompensationsforanstaltninger. Opsætningen af kystradarer vurderes, at opfylde kravet om bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

Særligt om den landskabelige påvirkning

En forudsætning for, at kystradarprojektet kan bidrage til at styrke sikkerheden i de danske farvande er, at der opsættes yderligere radaranlæg langs de danske kyster, således at der opnås fuld dækning fra Jammerbugten til farvandet øst for Bornholm samt store dele af vestkysten. Radaranlæggenes placering er indbyrdes afhængige.

Radarmasterne skal placeres kystnært og ofte højt i landskabet. Ved udvælgelse af radarplaceringerne er der taget hensyn til dette således, at radarmasterne placeres så skånsomt for landskabet og naturen som muligt. Men på grund af den indbyrdes sammenhæng er det umuligt helt at undgå placeringer, som kan virke forstyrrende i landskabet.

Særligt om arealfredninger

To af de nye master forventes at måtte opstilles indenfor gældende arealfredninger.

Særligt om fredskov

Enkelte af de nye master må forventes at blive opstillet i fredskov.

Afslutningsvis skal nævnes, at placeringerne for radarmasterne er fundet med bistand fra Miljøministeriet.

Spørgsmål nr. 146:

”Forsvarsministeren bedes oversende de kommentarer og indsigelser, som forsvarsministeren har modtaget i anledning af planerne”.

Svar:

Vedlagt er kopi af de modtagne høringsbreve i forbindelse med 1. høringsrunde af kystradarprojektet.

Spørgsmål nr. 147:

”Hvor stor ”bevægelsesfrihed” er der ved placering af de nye radarmaster, når systemet skal bevare sin effektivitet”.

Svar:

Ved placering af de nye kystradarmaster er der taget udgangspunkt i dels de eksisterende kystradarer og dels i de eksisterende VTS (Vessel Traffic System) radarer for at reducere indgrebet i kystlandskabet mest muligt. For at opnå den nødvendige dækning er der yderligere udpeget et antal nye områder for radarplacering. Disse områder er nøje afstemt med de områder, hvor der for nuværende er radardækning. Dette er med henblik på, at opstille så få radarer som muligt samtidig med, at den nødvendige dækning opnås. Placeringen af kystradarene skal derfor ses i en større sammenhæng. Dersom et område for radarplacering ændres i forhold til den oprindeligt fastlagte kæde af områder, vil der kunne opstå ”huller” i den samlede radardækning. På den måde er placeringen af områder i kæden afhængig af placeringen af de nærliggende områder og så fremdeles hele kæden igennem. De udpegede områder for radarplacering kan således kun vanskeligt ændres.

Hvis et område for radarplacering ændres, kan det få indflydelse på udpegningen af de nærmest placerede, idet der til stadighed skal være en resulterende komplet dækning af de givne farvandsområder. Dette kan betyde, at flere områder skal revurderes, hvis blot ét område ændres (domino-effekten). Dette er dog ikke gældende for dækningen af de områder på den jyske vestkyst, hvor der alene er tale om spotdækning (dækning af isoleret område) af nødrområder.

I forbindelse med fastlæggelse af en radarplacering inden for et givent område er der følgende dækningsmæssige forhold at tage hensyn til. Overordnet gælder det for alle radarer, at det område, de kan dække, afhænger af den højde over havet, de er placeret i – jo højere de er placeret over havet, jo længere kan de række. Et forhold der skyldes jordens krumning.

Derudover gælder, at en radar kan ”se” alle de steder, man kan ”se” visuelt i et frit synsfelt. Derfor er et andet kriterium for placering af en radar, at den har et frit ”synsfelt”. Hvis dette ikke er muligt for en given højde, hæves eventuelt den højde, hvori radaren er placeret. Dette kan gøres på flere måder. Den mast, hvorpå radaren er placeret, kan eksempelvis gøres højere. Imidlertid er der en grænse for, hvor høj en radarmast kan være, hvorfor en alternativ måde er at udpege en placering, hvor landskabets kote udnyttes, således at masten samt radaren kan placeres højt, og at mastens højde eventuelt kan reduceres. I forbindelse med fastlæggelse af en radarplacering i et givent område er landskabets kote udnyttet i det omfang, det har været hensigtsmæssigt i relation til nedenstående forhold.

Når en radarplacering skal fastlægges er der følgende tekniske forhold at tage hensyn til:

- Der skal kunne etableres strømforsyning til den valgte placering, der som minimum kvalitetsmæssigt lever op til de gældende normer for elektricitet (”bystrøm”).
- Der skal kunne etableres adgang for service.

- Der skal kunne etableres tele-forbindelser for såvel telefon- som datatrafik til brug for radarudstyr samt sikrings og alarmanlæg (brand, indbrud, osv.)

Endvidere har loven om fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål været styrende for radarplacering, idet ønsket har været at begrænse kystradarprojektets indgreb i kystlandskabet mest muligt. Således vil der ved ca. halvdelen af de nye radarplaceringer enten ske udskiftning af eller opsætning i eksisterende telekommunikationsmaster.

Det kan således konkluderes, at "bevægelsesfriheden" ikke kan udtrykkes som noget generelt gældende, men vil være forskellig fra radarplacering til radarplacering på baggrund af en konkret vurdering i relation til ovenstående forhold. Det kan yderligere konkluderes, at de udpegede områder for radarplacering kun meget vanskeligt kan ændres på grund af den indbyrdes dækningsmæssige afhængighed.